

Täysistunto

Torstai 21.11.2019 klo 16.00—21.40

2.4. Suullinen kysymys lastensuojelun epäkohdista (Sari Tanus kd)

Suullinen kysymys SKT 63/2019 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraava kysymys, edustaja Tanus.

Keskustelu

16.44 Sari Tanus kd: Arvoisa herra puhemies! Lapsen oikeuksien viikolla on nostettava esiin lastensuojelun epäkohtia. Suomessa vuonna 2018 kodin ulkopuolelle oli sijoitettuna 18 544 lasta, ja näistä vain 689 lasta on sijoitettuna sukulais- tai läheisperheisiin. Sijais-huollossa elää lapsia, joiden yhteydenpidon vanhempiin, isovanhempiin ja muihin lähei-siin on lastensuojeluviranomainen joko kokonaan katkaissut tai muutoin rajoittanut yhtey-denpitoa ankarasti. Puhutaan jopa kadotetuista lapsista.

Eilen syvästi huolestuneiden isovanhempien moniammatillinen työryhmä toi vetoo-muksen lastensuojelun nykytilan selvityksen teettämiseksi ja lastensuojelun epäkohtien korjaamiseksi. Kysyisinkin asianosaiselta ministeriltä: aiotaanko lastensuojelun epäkoh-tiin puuttua ja teettää selvitys lastensuojelun nykytilasta ja lasten oikeuksien, myös läheis-ten tapaamisoikeuden, toteutumisesta?

16.45 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sain itsekkin tästä vetoomuksesta tietää, ja kannatan kyllä sitä linjaa, että meidän täytyy lastensuojelun asioissa ottaa napakampi ote. Tarvitaanko siinä nykytilan selvittä-mistä vai ei? Jos eduskunta haluaa, tämä nykytila voidaan selvittää, mutta kyllä tosiasia on se, että me tiedämme, mistä pitäisi lähteä liikkeelle. Olin lastensuojelupäivillä puhumassa ammattilaisille, joita oli 1 200 paikalla. Heiltä kysyttiin osana tätä päivän työtä, mikä on lastensuojelussa pahiten pielessä, mistä pitäisi aloittaa. He sanoivat, että pitää saada raken-teet ja henkilömitoitus kuntoon. Henkilöstömitoitukseen on kirjaus hallituksen ohjelmas-sa, ja tavoittelemme sitä, että meillä olisi yhtä sosiaalityöntekijää kohti enää 30 lasta tämän hallituskauden lopulla ja puolivälin etappina yksi per 35 lasta. [Puhemies koputtaa]

Tämä on vaikea kysymys, ja jatketaan keskustelua siitä, mitä muita toimia on luvassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyk-siä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.47 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eilen välitettiin ministe-reille myös ME/CFS-potilaiden eli kroonista väsymysoireyhtymää sairastavien lasten per-heiltä vetoamus, jonka oli allekirjoittanut yli 80 vanhempaa tai läheistä. Heidän vertaistu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2019 vp

kiverkostossaan on yli sata perhettä. Näistä perheistä neljän perheen lapsi on kiireellisesti ja perheelle täytenä yllätyksenä sijoitettu muutaman viime kuukauden aikana. Kaiken kaikkiaan kiireellisiä sijoituksia tehdään Suomessa joka toinen tunti. Onko tilanne todella näin paha? Tarvitaanko kiireellisiä toimia todella näin paljon?

Huolena on myös se, että lastensuojelulaitosten ylläpitäjistä yksityisten osuus on 90 prosenttia. Ylen selvitysten mukaan lastensuojelusta on tullut miljardibisnes.

Kysyisinkin asianosaiselta ministeriltä: ollaanko näihin lastensuojelun epäkohtiin ja myös miljardibisneksen mukanaan tuomiin haasteisiin puuttumassa?

16.48 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn näihinkin näkökulmiin, mitä esititte. Hyvin vakavaa ja painavaa asiaa. Sijaishuollon työryhmä tällä hetkellä nimenomaan pohtii sitä, minkälaisia asiantuntijaneuvoja olisi käytettävissä siinä, millä tavalla lastensuojelulakia tulisi kehittää erityisesti vaativan sijaishuollon osalta, ja nämä esimerkit, joita tässä kerroitte, koskevat erityisesti vaativaa sijaishuoltoa. Olen myöskin itse huolissani siitä, että lastensuojelussa lasten etu ei todennäköisesti kovin hyvin enää toteudu, koska olemme siinä tilanteessa, että alkaa olla enää vain viidennes tästä tärkeästä työstä julkisissa käsissä. On sanottava, että perusoikeuksien vaarantaminen on paikoin käynyt selväksi, kun näitä kovimpia esimerkkejä tältä alueelta on saatu myöskin julkisuuteen nähtäväksi. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että meidän täytyy myös pystyä keskustelemaan siitä, onko lastensuojelu [Puhemies koputtaa] sellainen paikka, jossa tällaiselle voitontavoittelulle on sijaa jatkossa.

16.49 Ari Koponen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olen hyvin huolissani siitä, miten yhteiskuntamme puuttuu tärkeimpään instituutioon, perheeseen, voidessaan hajottaa sen tilanteessa, jossa perhettä on kohdannut sairastuminen ja suuri epäonni. Puhun nyt etenkin ME/CFS-potilaista, jotka ovat tyyppiesimerkki siitä, mitä seuraa sairaaseen ihmiseen kohdistuvasta syrjinnästä, aggressiosta ja terveydenhuollon avuttomuudesta. Suomessa on kiireellisesti sijoitettu ainakin kolme ja huostaanotettu ainakin kaksi ME-potilasta. Miten hallitus aikoo puuttua ME-potilaiden kohtaamaan syrjintään ja aggressioon? Enkä halua kuulla vastaukseksi mitään toiminnallisista häiriöistä. Kyseinen malli on vain lisännyt stigmaa ja huonoa kohtelua näiden potilaiden kohdalla.

16.50 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä ja monet muutkin esimerkit, mitä vaativassa sijaishuollossa ja myöskin perhehuollon puolella on, kertovat siitä, että me joudumme arvioimaan koko sitä rakennelmaa, jota me kutsumme lastensuojeluksi tällä hetkellä. Meillä on monenlaisia esimerkkejä, joissa joudumme myöskin toteamaan, että sijaishuollon valvontaan sekä myöskään lasten ja nuorten kuulemisiin ei olla suhtauduttu sillä vakavuudella, millä pitäisi suhtautua. Epäkohtiin on puututtava, ja lakia on noudatettava. Tältä osin on esimerkkejä siitä, että paikoin ei näissä tärkeissä kysymyksissä ole onnistuttu.

Niin kuin totesin, vaativan sijaishuollon osalta on saatava parempaa aikaiseksi. En lähde tässä nyt ottamaan kantaa yksittäisiin toimiin, mitä pitää tehdä, mutta tällä hetkellä eduskunnassa on nyt sisällä jälkihuollon parantaminen lasten ja nuorten osalta. Se on yksi askel, [Puhemies koputtaa] ja lupaan teille, että tämä ei jää tähän. Meidän on pakko puuttua lastensuojeluun paljon laajemmin ja tuoda uusia esityksiä eduskuntaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 68/2019 vp

16.51 **Paula Risikko kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomessa on hyvin paljon isovanhempia, jotka on vieraannutettu lapsenlapsistaan. Meihinkin ottavat hyvin usein yhteyttä sellaiset isovanhemmat, jotka on vieraannutettu jostain syystä, hyvinkin monesti perusteettomasti, avioerotilanteessa tai muussa riitatilanteessa.

Viime kaudella käytiin kovaa keskustelua tästä, ja nimenomaan kokoomus ja silloinen oikeusministeri Häkkänen halusivat, että tätä viedään eteenpäin eli että vieraannuttamista ei tapahtuisi tilanteessa, jossa suhde on kuitenkin mahdollista järjestää ja lapsi tarvitsee isovanhempiaan. Nyt kysynkin ministeri Henrikssonilta: oletteko halukas jatkamaan tätä asiaa ja viemään asiaa myöskin eteenpäin, koska monet isovanhemmat ovat todella surullisia?

16.52 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (vastauspuheenvuoro): Aivan kuten edustaja Risikko toi esille, tämä on äärettömän tärkeä kysymys. Moni isovanhempi on huolissaan ja surullinen siitä, että ei saa tavata lapsenlapsiaan. Tästä varmasti on meillä paljonkin tietoa tässä salissa. Sen takia kaikki se työ, mitä ollaan tehty yhdessä sen eteen, että tämä tilanne saataisiin parannettua, on hyvää työtä, ja sitä haluan myös jatkaa.

Tässä on lainsäädännössä aina äärimmäisen tärkeä näkökohta se, että lapsen oman edun on aina oltava etusijalla, ja se on nykyisessäkin lainsäädännössä lähtökohta. Varmasti on niin, että tätä on syytä vielä tarkastella, ja edellisellä hallituskaudella varmasti tehtiin joitakin askelia oikeaan suuntaan, ja tähän tärkeään kysymykseen varmasti palataan vielä.

Kysymyksen käsittely päättyi.